

borin voru upp á alþingi 1893 og 1894, samþykkt í neðri deild með 18 atkvæðum og í efri deild með 6 atkvæðum gegn 5.

Til stuðnings hinu umrædda frumvarpi hefir einkum því verið haldið fram, að með því að hjónabandið sje borgaraleg stofnun, þá sje eðlilegast, að það sje stofnað með borgaralegri athöfn, án aðstoðar kirkjunnar, því fremur sem mörgum getist miður að »ritus« kirkjunnar við hjónavígslu, og að þjóðkirkjumenn hafi eigi jafnrætti við utanþjóðkirkjumenn, er samkvæmt lögum nr. 4 frá 19. febrúar 1886, 1. og 7. gr., geta kosið um borgaralegt hjónaband og kirkjulega hjónavígslu. Enn hefir það verið tekið fram, að með því að heimila þjóðkirkjumönnum að ganga í borgaralegt hjónaband væri stigið þýðingarmikið spor í þá átt, að skilja að ríki og kirkju, en þann aðskilnað telja ýmsir alþingismenn æskilegan.

Í sjálfu sjer virðist ekkert geta verið því til fyrirstöðu, að hjúskapur karls og konu, sem bæði eru í þjóðkirkjunni, teljist lögmætur, þegar hið borgaralega yfirvald hefir gefið hjónin saman, án þess kirkjulegrar vígslu þurfi með. En hitt virðist mjer efasamt, hvort það mundi vera heppilegt að gefa þjóðkirkjumönnum kost á því, að velja á milli tveggja athafna við stofnun hjónabands, kirkjulegrar og borgaralegrar, því að slíkt fyrirkomulag mundi að líkindum verða til þess, að almenningur skoðaði hið borgaralega hjónaband svo sem óæðra og lausara en hið kirkjulega. Yrði það þannig að teljast mest í samræmi við eðli hjónabandsins, að það væri stofnað með borgaralegri athöfn, þá ætti aðeins borgaralegt hjónaband að vera lögmætt, og hin kirkjulega vígsla að afnemast sem sú athöfn, er ríkið viðurkennir lögmæta til stofnunar hjónabands. Svo langt vilja menn samt eigi fara, því að það er viðurkennt af öllum, að almenningur mundi því mótfallinn, að borgaralegt hjónaband yrði hið eina löglega form fyrir stofnun hjúskapar, og að borgaraleg hjónabönd mundu verða til-
tölulega mjög fá. Þótt kjósa mætti um borgaralegt hjónaband og kirkjulega hjónavígslu. Að því leyti loks, sem einstakir þjóðkirkjumenn, vera má eigi að ástæðulausu, kynnu að fráfælast »ritus« kirkjunnar við hjónavígslu, þá sýnist liggja beinast við, að laga þann brest á þann hátt, að breyta »ritus« kirkjunnar svo að við megi una, enda hefir prestastefnan í Reykjavík í mörg ár starfað að endurskoðun á handbók presta, og við þá endurskoðun má telja vist að allt það verði fellt í burtu, sem nú vekur hneyxli við hina kirkjulegu hjónavígslu.

Með þessum athugasemdum skal jeg leyfa mjer lotningarfyllst að skjóta máli þessu til úrskurðar hins háa ráðaneytis.

Brjef ráðaneytisins fyrir Ísland til landshöfðingja um synjun konungsstaðfestingar á lagafrumvarpi um lagaskóla. — Með þóknanlegu brjefi, dagsettu 20. nóvbr. 1895, hafði þjer, herra landshöfðingi, sent hingað lagafrumvarp um stofnun lagaskóla, sem borið hafði verið upp af þingmanna hálfu og samþykkt á alþingi 1895, og hafði þjer með skírskotun til þess, að ráðaneytið fyrir Ísland mörgum sinnum, síðast í brjefi, dagsettu 10. nóvbr. 1894, hefir látið það í ljós, að ráðaneytið eigi geti álitid það ráðlegt, að koma á fót lagaskóla á Íslandi, tekið það fram, að með því að rök þau, er fyrir þessu hafi verið færð, sjeu óhrakin, þá hljóti þau að gjöra það að verkum, að hið umrædda frumvarp sæti forlögum fyrirrennara sinna.

Með því að ástæður þær, sem færðar eru í áður nefndu brjefi ráðaneytisins frá 10. nóvbr. 1894 (sbr. Stjórnartíðindi 1894 B. bls. 197) gegn staðfesting á lagafrumvarpi alþingis 1893 um stofnun háskóla í Reykjavík, í raun rjettri eiga eins við frumvarp það, sem hjer er um að ræða, því að innihald þess er hið

13 sama sem aðalatriði og hið eina nýmæli í frumvarpinu frá 1893, nefnilega stofnun lagaskóla á Íslandi, þá hefir ráðaneytið einnig nú hlotið að telja hið síðara lagafrumvarp ófallið til þess að verða að lögum, og hefir því allraþegnsamlegast lagt það til, að frumvarpið hljóti eigi allrahesta staðfesting; hefir hans hátign konunginum, þann 27. nóvbr. f. á. allramildilegast þóknazt að fallast á tillögu þessa.

Þetta er yður hjermeð þjónustusamlega til vitundar gefið til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar í B deild Stjórnartíðindanna ásamt áðurnefndu brjefi yðar.

Brjef landshöfðingja.

Alþingi, sem saman kom í ár, hefir samþykkt eptir löglegan undirbúning lagafrumvarp um stofnun lagaskóla, sem upp hafði verið borið af þingmanna hálfu, og leyfi jeg mjer hjer með að senda það bæði eins og það kom frá þinginu og í danskri þýðingu.

Með því að hið háa ráðaneyti mörgum sinnum, síðast í brjefi frá 10. nóvbr. f. á., hefir lýst því, að það eigi geti talið stofnun lagaskóla á Íslandi ráðlega, og ástæðurnar fyrir þessu eru óhraktar, virðast hin sömu rök hljóti að gjöra það að verkum, að umrætt lagafrumvarp sæti sömu forlögum, sem hin eldri frumvörp um sama efni. Því skal jeg láta mjer nægja að taka það fram, að við umræðurnar í neðri deild, sem samþykkti frumvarpið með 16 atkvæðum að eins, var það mjög greinilega tekið fram af nokkrum hinna skynsómustu þingmanna deildarinnar, að stofnun lagaskóla hjer í landinu yrði að teljast þýðingarlaus nú sem stendur, með því að eigi væri við því að búast að neinir lærisveinar færu á þann skóla fyrst um sinn.

Embættisveiting.

12. janúar var *aukalæknir Guðmundur B. Scheving* allramildilegast skipaður *hjerads-læknir í 7. læknishjeradi Íslands*.

Prófastur.

28. janúar skipaði biskup dómkirkjuprest *stra Jóhann Þorkelsson* reglulegan prófast í *Kjalarnessprófastsdæmi*.